

ΣΗΜΕΡΟΝ ΓΕΝΝΑΤΑΙ ΕΚ ΠΑΡΘΕΝΟΥ

† Αρχιμ. Ειρηναίος Λαφτσής

Όταν η Παναγία συναντά κατά την ημέρα του Ευαγγελισμού τον αρχάγγελο Γαβριήλ, η απορία-απάντησή της ότι «άνδρα δεν γνωρίζει» δεν είναι απιστία, αλλά λογική αντίδραση. Ζητάει περισσότερες πληροφορίες με σκοπό την εκπλήρωση του θείου θελήματος. Συγχρόνως η ερώτηση στον άγγελο επιβεβαιώνει την προ του τόκου παρθενίαν.

Στην δεύτερη περίπτωση ο άγγελος αποκαλύπτει ότι θα γεννήσει χωρίς άνδρα με τρόπο υπερφυσικό και με τη δημιουργική ενέργεια του Αγίου Πνεύματος. Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος αναφέρει χαρακτηριστικά: *«ούτε ο Γαβριήλ, ούτε ο Λουκάς σκέφτηκαν να πουν κάτι άλλο, μόνο ότι θα γίνει εκ του Αγίου Πνεύματος»*. Το «πως» και το «με ποιον τρόπο» κανείς δεν το ερμήνευσε, ούτε ήταν δυνατόν να το κάνουν. Αυτή την αρχική στιγμή της αμηχανίας του διαλόγου μεταξύ Θεοτόκου και αγγέλου απέδωσε το εξής θαυμάσιο τροπάριο του όρθρου των Χριστουγέννων: *«Τι θαυμάζεις Μαριάμ; τι έκθαμβεῖσαι τῷ ἐν σοί; Ὅτι ἄχρονον Υἷόν, χρόνῳ ἐγέννησα φησί, τοῦ τικτομένου τὴν σύλληψιν μὴ διδαχθεῖσα. Ἄνανδρος εἰμί, καὶ πῶς τέξω Υἷόν; ἄσπορον γονὴν τίς ἐώρακεν; ὅπου Θεὸς δὲ βούλεται, νικᾶται φύσεως τάξις, ὡς γέγραπται»*¹. Η απάντηση λοιπόν στην εν τόκω παρθενία, δηλαδή στη σύλληψη του Θεού ως ανθρώπου δίνεται αμέσως. *«Πνεύμα Αγιον επελεύσεται ἐπὶ Σέ»*. Εδώ πρόκειται για την κάθοδο του Αγίου Πνεύματος στην Παναγία, στην ψυχή και το σώμα της, με αποτέλεσμα να την καθαρίσει από το προπατορικό αμάρτημα.

Η κατά τον τόκο παρθενία στηρίζεται θεολογικά και εξηγείται με τον όρο αναδημιουργία. Στη άσπορο σύλληψη του Χριστού και στη Γέννησή Του έχουμε την αναδημιουργία του κόσμου ή την δεύτερη δημιουργία. Στην πρώτη δημιουργία, που αναφέρεται στο βιβλίο της Γενέσεως, το Άγιο

---

¹ Κάθισμα Ὁρθρου Χριστουγέννων.

Πνεύμα επεφέρετο επάνω του ύδατος. Η ίδια σκηνή επαναλαμβάνεται και στον Ευαγγελισμό. Όπως το Άγιο Πνεύμα περιφέρεται και επωάζει τα σπέρματα της ζωής που βρίσκονται μέσα στα ύδατα, έτσι και στον Ευαγγελισμό περιφέρεται και πλημμυρίζει την ύπαρξη της Παναγίας και ενεργεί την σύλληψη του νέου Αδάμ. «Ο Χριστός», λέει ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, «δεν συνελήφθη εκ συναφείας φυσικής, δηλαδή από άνδρα, αλλά εκ Παρθένου και αυτό δεν μειώνει καθόλου την πραγματικότητα της σαρκώσεως και την τελειότητα της ανθρώπινης υπόστασής του»². Άλλωστε και στην πρώτη δημιουργία ο πρώτος άνθρωπος δημιουργείται εκ παρθενίας. Η γαμική σχέση είναι μεταγενέστερη της παρθενίας, αφού ο Αδάμ δεν είναι γεννημένος εκ γάμου, αλλά είναι αληθινός και τέλειος άνθρωπος και προπάτορας όλων των ανθρώπων μέχρι τον Χριστό. Από την στιγμή, λοιπόν, που η Παναγία καθαρίζεται με το Άγιο Πνεύμα από το προπατορικό αμάρτημα ερχόμαστε στην προ της πτώσεως κατάσταση, όπου η γέννηση ενός ανθρώπου δεν απαιτεί συνεύρεση, αλλά την ενέργεια του Τριαδικού Θεού, γιατί, στην πρώτη δημιουργία, παίρνει μέρος η Αγία Τριάδα και αυτό φαίνεται από τον πρώτο πληθυντικό «ποιήσωμεν άνθρωπον»³. Στην αναδημιουργία έχουμε τον Θεό Πατέρα που στέλνει το Άγιο Πνεύμα για να γεννήσει τον Υιό και Λόγο του Θεού ως άνθρωπο. Έτσι δημιουργείται κατά την δεύτερα δημιουργία του κόσμου «το μόνον καινόν υπό τον ήλιον».

Μ' αυτόν τον τρόπο ολοκληρώνεται η σύλληψη του Κυρίου εν παρθενία. Πολύ όμορφα ο άγιος Νικόλαος ο Καβάσιλας γράφει: «Μόλις η Παρθένος έδωσε την απάντησή της στο Θεό, δέχεται αμέσως από Αυτόν το Πνεύμα που δημιουργεί την ομόθεη εκείνη σάρκα και πλάθεται έτσι με λόγο μητρικό ο του Πατρός Λόγος. Και κτίζεται με την φωνή του κτίσματος ο Δημιουργός. Και όπως μόλις είπε ο Θεός «γεννηθήτω φως» έγινε αμέσως φως, έτσι αμέσως με την φωνή της Παρθένου «γένειτό μοι κατά το ρήμα σου» δόθηκε με την ανθρώπινη σάρκα και κυοφορήθηκε Αυτός που

---

² Ιω. Δαμασκηνού, Α', 3.

³ Γένεσις 1, 26.

φωτίζει «πάντα άνθρωπον ερχόμενον εις τον κόσμον». Με τον τρόπο αυτόν το κτίσμα συνεργάζεται με τον Δημιουργό και η σωτηρία του κόσμου πραγματοποιείται από την αγάπη του Θεού και την συνεργασία του ανθρώπου»⁴.

Για να κατανοήσουμε την εν τόκω παρθενία πρέπει να γνωρίσουμε ότι οι οδύνες του τοκετού είναι συνέπεια της πτώσης «καὶ τῇ γυναικὶ εἶπε· πληθύνων πληθυνῶ τὰς λύπας σου καὶ τὸν στεναγμὸν σου· ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα, καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἡ ἀποστροφή σου, καὶ αὐτός σου κυριεύσει»⁵. Η ανώδυνη γέννηση ήταν συνέπεια της ανακαινισμένης ανθρώπινης φύσης του Χριστού. Δηλαδή, στο πρόσωπο του Χριστού διακόπτεται η αλυσίδα της κληρονομικής διαδοχής, της αλλοτριωμένης μετά την πτώση ανθρώπινης φύσης. Ο Χριστός, ως καινή ύπαρξη που δημιουργήθηκε στον παράδεισο της παρθενικής μήτρας της Θεοτόκου, δεν ήταν απόγονος του Αδάμ, αλλά ο νέος Αδάμ. Η πρώτη ένδειξη της καινούριας κατάστασης της ανθρωπότητας ήταν ότι ο Χριστός κατά την γέννησή Του δεν προκάλεσε πόνους και δάκρυα στην μητέρα Του, όπως και δεν προκάλεσε φθορά στην παρθενική της φύση. Ο ανώδυνος τοκετός και η αειπαρθενία είναι σημείο της καινούριας ανθρώπινης φύσης του Χριστού. Άλλωστε δεν γεννιέται άνθρωπος, αλλά θεάνθρωπος. Ο Χριστός χτίζει μία δεύτερη κοινωνία, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει την καινή κτίση ο Γρηγόριος ο Θεολόγος⁶. Όπως το σώμα της Παναγίας δεν το αλλοίωσε ο τάφος, έτσι και τα αναπαραγωγικά της όργανα δεν τα έφθειρε η γέννα. Στην νέα δημιουργία όπως έχουμε θάνατο ζωηφόρο, έτσι έχουμε γέννα παρθενική.

---

⁴ Αγ. Νικόλαος Καβάσιλας, Λόγος εις τον Ευαγγελισμόν της Υπεραγίας Δεσποίνης ημών και Αειπαρθένου Μαρίας.

⁵ Γένεσις 3, 16.

⁶ Λόγος 45 PG36, 636.